

I. Költőt találni

Nem emlékszem már, milyen nap volt, de azt tudom, hogy iszonyúan fáj a fejem, és valamiért ki akartam deríteni, mi olvasható magyarul Anne Sextontól, aki Sylvia Plathhoz hasonlatosan nem csupán a vallomások költészet (confessional poetry) képviselője volt, de öngyilkos is lett. Találtam is egy honlapot – a főoldalon Virginia Woolf-idézet! –, s rajta két Anne Sexton-fordítást. Jók voltak. Aztán elolvastam a honlapon található többi verset is, a fordító – fiatal költőnő – saját szövegeit. És akkor, bár a fejfájásom nem enyhült, már ezek a versek kezdtek érdekelni.

Hogy milyenek voltak a versek? Azt mondanám: komolyak és összetettek és titokzatosak és talányosak és intellektuálisak és szemléletesek és fantáziadúsak és képzeletgazdagok és különösek és érdekesek. És szépek.

Vagy nem is tudom.

Ezekben a versekben egyszerre volt jelen ötletesség és fegyelmezett-ség. Szabadság és szigorúság. Ez talán a szerző látás- és szemléletmódjának sajátosságával hozható összefüggésbe. Figyelmesebben kellett volna per-sze olvasni, ráadásul többször is, nem egyszerű dolog ez, s én, a fejfájás miatt, nem lehettem valami jó olvasó akkor.

De azért: találtam egy költőt!

II. Tükrök állatai

A fenti sorok (internetes) publikálása óta nem csupán a szövegben említett honlap újult meg, de megjelent a szerző, Fenyvesi Orsolya első verseskötete is, mely a *Tükrök állatai* címet kapta. A könyv két nagyobb egységből áll, s nagyrészt a honlapról már megismert szövegeket tartalmazza (jóllehet figyelembe kell venni, hogy nyomtatásban és kötetbe rendezve az írások más-ként hatnak, mint a képernyőn), de számos új vers is szerepel benne.

A *Tükrök állatai* szerzője művészettörténész, éppen ezért talán nem túlságosan meglepő, hogy a művészet (képek és szobrok) és/vagy a vizualitás központi szerepet tölt be a verseiben. A fény (és az árny) visszatérő motívum a versekben, a verscímek pedig számos esetben a művészettel, s általában a vizualitással kapcsolatosak (*Csendélet erőszakos őszibarackokkal, Kariatidák, Arabeszk, Ornamentika, A porba döntött katedrális, Illusztráció, Fotográfia*).

Szűcs Balázs Péter 37

„A FÉNY MARADT”

Fenyvesi Orsolya:

Tükrök állatai

Az *Ornamentika* című vers radikális bejelentéssel kezdődik: „Elegem van a képekből” – de ez nem a képekről való végleges lemondás persze. A szerzőtől nem idegen a merész költői képek használata, s nem áll távol tőle a művészeti értelemben létrehozott, megalkotott képekre történő hivatkozás sem. Vannak versek, melyekben a természetben megjelenő látvány a művészet fogalmai által kap jelentést és értelmet: „Láthatóvá váltam / a pocsolják képkihágatában”. (*Udvarok*) Több versben pedig a láthatatlan válik érzékelhetővé.

A könyvben nemcsak a vizualitásnak van meghatározó jelentősége, hanem az emlékezetnek és az utalásoknak is. Különösen érdekes ebből a szempontból a következő két sor: „Angyalok leszünk / anélkül, hogy előtte állatokká váltunk volna.” (*A képzeletbeli világháború*) Erről Blaise Pascal nagyszerű megállapítása juthat eszünkbe: „[358.] Az ember sem nem angyal, sem nem állat, s a legnagyobb baj az, hogy aki angyal akar lenni, állattá lesz.” (Blaise Pascal: *Gondolatok*, Fordította Pődör László, Szukits, 1996, 92.) Ezt a gondolatot – Pascal előtt – Montaigne is megfogalmazta: „ahelyett, hogy angyalokká változnának, állatokká változnak”. (*A tapasztalatról*, in: Michel Eyquem de Montaigne: *Esszék*. Harmadik könyv. Fordította Csordás Gábor. Pécs, Jelenkor, 2003, 410.)

S ha már az állatoknál tartunk, ne feledjük, hogy a kötet címe: *Tükrök állatai*. A versekben az élet változatos formái jelennek meg: az erdő mókusai, cirkuszi medve, pillangók, bogarak, hangyák, vízfestékvörös róka, farkasok, madarak. „De úgy hiszem, / hogy több ég van egymás mögött, / és csak az egek közé szorult / madarak ismerik a nyugalmat.” (*Enfilade*) S meg kell még említeni *A férfi és a nő bestiáriuma* című ciklus kilenc – kifejezetten remek – darabját is.

A *Tükrök állatai*ban nem ritka az ellentétek alkalmazása: a versek sejtelmes és meditatív jellegét gyakran játékosság ellenpontozza; s nyilván nem véletlen, hogy az utolsó vers, s így az egész kötet is látványos kontraszttal zárul: „Eltűnt minden, / – a fény maradt.” (*Fotográfia*)

A *Tükrök állatai* nem csupán kiváló könyv – de szerethető is. (*JAK-Prae.hu*, 2013)